

KOČEVSKI SLOVENEK

Izida vsakega 5., 15. in 25. dne v mesecu; če je na tak dan praznik, dan prej. — Pos. štev. 1' — din.; letna naročnina 30 din., v zamejstvu 60 din. — Poštno-ček. rač. št. 17.785
Oglasi po ceniku. — Izdaja konz. lista, čigar predst. je Karel Škulj, župnik v Dol. vasi pri Ribnici. — Urednik Andrej Struna, Kočevje. — Tiska tiskarna J. Pavliček, Kočevje

Besede kneza-namestnika

Nj. kr. Vis. knez-namestnik Pavle je imel v nedeljo zvečer ob 17:30, ob priliki narodnega praznika zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev v skupno jugoslovansko državo, v radiu naslednji govor:

V tem svečanem trenutku, ko vsi Jugoslovenci, duhovno zedinjeni in čvrsto povezani v svoji dragi domovini, dostojanstveno proslavljajo 1. december leta 1918, dan svojega zedinjenja, pošiljam svoj pozdrav vsem Srbom, Hrvatom in Slovincem v globoki veri v srečno bodočnost naše kraljevine.

Današnja proslava dneva zedinjenja pada v resne in težke čase. Večina sveta je v oboženem sporu in vojna besni na mnogih straneh. Treba je ohraniti vso resnost in hladnokrvnost, da bi se obvarovala država pred vojnim požarom. Naša država vodi miroljubno politiko in želi prijateljstva ter sodelovanja z vsemi svojimi sosedi, ki spoštujejo njeno neodtujljivost in njeno neodvisnost.

Naša država ni ustvarjena za zeleno mizo. Naša država je rezultat brezmejnih žrtev in naporov celih pokolenj. Njeni temelji počivajo na kosteh njenih najboljših sinov, ki so s svojo krvjo odkupili pravico do življenja, svobode in neodvisnosti. Cele generacije od očeta do sina

so nosile luč narodne svobode, dokler ni prišlo do ustvaritve te velike narodne zamisli. Naši ljudje so čvrsto povezani s to zemljo, ker vedo, s kolikimi žrtvami so si pridobili pravico, da živijo in gospodarijo z njo.

Naša država je kljub svoji nevtralnosti v tem sporu izpostavljena mnogim težavam, ki izvirajo iz zunanjih dogodkov. Za nas je zelo vzpodbuden prizor, da v takih trenutkih vidimo ves naš narod zedinjen okoli svojega kralja, kako mirno in dostojanstveno prenaša vse neizbežne težave.

Izkoristim naj to priliko, da izrazim svoje veliko priznanje vsem Jugoslovancem zaradi velike narodne zavesti, ki jo kažejo v sedanjih resnih trenutkih. To nam vsem vliiva vero, da bo naša država srečno prebrodila vse težave, s katerimi se mora boriti, in da bo obvarovana pustošenja vojne in njenih še težjih posledic.

Življenjska sila našega naroda, ki se sedaj manifestira, nam daje nove dokaze, da moremo z zaupanjem gledati v svojo bodočnost. To državo varujejo rodovi, ki so vredni svojih velikih prednikov. Zaradi tega se moremo mirno posvetiti svojemu vsakdanjemu delu, zavedajoč se svoje moči in svoje pravice.

Živel kralj!

Živela Jugoslavija!

Slovinci in jugoslovanstvo

Vsak narod, ki se zaveda svoje samobitnosti, stremi za tem, da bi bil združen in to v skupni upravni enoti. Zgodovina nam priča, da smo se tudi mi Slovenci odločno borili za ta važen činitelj svobodnega razvoja vsakega naroda. Prvikrat se nam je nudila taka priložnost leta 1848., takrat, ko je po dunajski revoluciji zavladovalo v bivši Avstriji ustavno življenje. Takrat so naši predniki zahtevali, da se združi Slovenija v eno upravno celoto in da se odstranijo deželni mejniki, ki slovensko zemljo delijo v Koroško, Štajersko, Kranjsko in Primorsko. Velika škoda za nas je, da te svoje zahteve iz leta 1848. dejansko nismo nikdar dosegli, kajti danes bi imeli mnogo boljši položaj, ako bi bili leta 1848. dosegli združeno Slovenijo.

Druga važna letnica v pokretu naše narodne ideje je leto 1870. Takrat so se naši germanski in romanski sosede začeli zavedati važnosti narodne skupnosti in so to skupnost ne strašeč se težkih žrtev tudi dosegli ter se združili v skupne države pod žezlom narodnih vladarjev.

Ti podvigi sosednjih narodov so vplivali tudi na Jugoslovane in tako je prišlo do prvega sestanka slovenskih, hrvaških in srbskih politikov, ki so se zbrali iz vseh slovenskih dežel kakor tudi Hrvatske, Slavonije, Dalmacije in Vojvodine skupen jugoslovanski program. Misel tega programa je bila, zagotoviti vsem južnim Slovanom njihov narodni obstoj, skrbeti za njihove skupne potrebe ter združiti vse svoje moralne in materialne zmožnosti, ki bi jih uporabljali za svoje edinstvo na književnem, gospodarskem in političnem polju. Vprašanje književnega edinstva se je nanašalo predvsem

na Hrvate in Srbe, ki jih dvojna pisava še dandanes loči.

Tretji važen zgodovinski mejnik glede naših teženj po zedinjenju so boji Srbov proti Turkom v letih od 1875. do 1878. V vseh teh letih je slovensko časopisje mnogo pisalo o vstajenju južnih Slovanov. Naš veliki Krek je takrat kot mlad dijak z vnemo razlagal svojim sošolcem, kako močna država bi bila, če bi se Slovenci, Hrvatje in Srbi politično združili. List „Slovenec“ je takrat prinesel preroške besede, da bo prišlo do združitve vseh južnih Slovanov v eno državo bodisi v sestavu Avstrije bodisi v okrilju Srbije.

Najbolj pa je ojačila medsebojne zveze Slovencev, Hrvatov in Srbov prva balkanska vojna v letih 1912—1913. Na Balkanu je takrat zmagal križ nad turškim polmesečem in Slovenci smo videli v tej zmagi uresničenje svojih starih sanj o združitvi z našimi južnimi brati.

Na čelu vsega tega gibanja je takrat stal naš voditelj dr. Janez Ev. Krek. Kako je on mislil o novem položaju v Evropi in stališču Slovencev do istega, nam priča odlomek iz Krekovega govora na nekem sestanku: „Domovinska ljubezen se ne ustavi pri domači deželi. Ona gre preko njenih mej v tiste kraje, kjer stanuje isti rod kakor v mojem rojstnem kraju. Kod pa stanuje isti rod kakor mi? To nam kaže tek naših rek. Treba nam je iti za Savo in Dravo naprej proti vzhodu in povsod bomo našli rod, ki se našemu srcu v posebni meri prilega. Naše reke pa teko proti Beogradu in Črnemu morju, nobena naša reka pa ne teče n. pr. proti Dunaju. Ob naši Savi biva od Triglava do Črnega morja isti narod kakor mi,

narod, med katerim se čutimo bolj domače nego kjerkoli drugod na svetu.“ Krek torej ni samo naglašal združitev Slovencev z Hrvatimi in Srbi kot koristno, ampak je to združitev smatral za naravno, ker nam jo narekuje jezik in kri ter srčna potreba. Te svoje nazore je Krek dejansko uresničil, ko je osnoval znamenito majniško deklaracijo, v kateri so jugoslovanski poslanci v dunajskem parlamentu zahtevali združitev vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno državno celoto, ki naj bo prosta vsakega gospodstva tujih narodov. Že poldrugo leto po majniški deklaraciji se je njena ideja uresničila in 1. decembra 1918. l. smo si vsi trije južnoslovanski bratje segli v roke in se združili v svobodni, nezavisni državi Jugoslaviji pod žezlom narodne dinastije Karadjordjevičev.

Tako smo Slovenci dobili državo, v kateri je zajamčena naša narodna bodočnost, državo, ki je naša prava narodna država. Vsak Slovenec, vsak Hrvat, vsak Srb se mora zavedati, da je samo Jugoslavija tisti politični okvir, v katerem je njegovo slovenstvo, njegovo hrvatstvo, njegovo srbstvo najbolj varno čuvano. Vsak Slovenec, vsak Hrvat, vsak Srb se mora zavedati, da mora biti najprvo dober zaveden član naroda, ki mu pripada, in kot tak šele bo tudi dober Jugoslovanc. Življenjski interesi in narodna varnost Slovencev, Hrvatov in Srbov zahtevajo, da ohranimo vsak svojo narodno samobitnost, obenem pa držimo trdno skupaj, zavedajoč se, da so prav tako potrebni Hrvatje Srbom, kakor Srbi Hrvatom in oboji Slovincem, kakor tudi Slovenci obojim. Priznati moramo drug drugemu, kar mu pripada, in se zanimati za vse, kar je komu od nas sveto in drago. Slovenci, Hrvatje in Srbi moramo z združenimi močmi storiti vse, da bo naša država Jugoslavija varna in spoštovana na zunaj ter močna in dobro urejena na znotraj.

A. P.:

Ivan Cankar - vojak

Bilo je 10. novembra 1915, točno pred 25 leti, ko smo kot bivši črnovojniki odhajali k vojakom. Od vseh vetrov smo prihajali v Ljubljano in se zbirali v Št. Peterški vojašnici. Spehali so nas v veliko pritlično sobo, ki je imela zamrežena okna. Ločitev od doma, deževno vreme in neprijazni kasarniški prostori so nam vzeli vsako dobro voljo. Vojaki, še vsi v civilnih oblekah, so posedli na kovčke. Nekateri so použili borno hrano, ki so jo prinesli s seboj, drugi so razburjeno kadili cigareto za cigareto, mnogi pa so se tolažili s požirkom iz zelenke, vtopiti so hoteli svoje gorje v alkoholu. Sčasoma je postalo govorjenje glasnejše, oglasila se je pesem.

Najživahnejša je bila skupina mož ob edini dolgi mizi, ki je bila v sobi. Glasno so peli: „Kdo bo listje grabil, kdo bo steljo žel...“ Med njimi je sedel ob steni suh, koščen mož, dolgih, privihanih brk in bleščečih oči. Navdušeno je pel in mahal z rokami kot kakšen vaški pevovodja. Vsi so ga poslušali, ga povpraševali in se bučno smejali njegovim dovtipom. Govoril jim je navdušeno o slovenskem narodu in njegovi domovini, da so vsem poslušalcem žarele oči.

Kdo je ta mož, ki je vzbujal splošno pozornost? Nisem ga poznal, kakor drugih ne, dokler nisem zagledal tovariša izza šol-

skih let Drobniča Toneta, ki je bil tedaj še medicinec. Vesel, da sem našel vsaj enega znanca, pričneva pristrčen razgovor. Pokazal sem mu veselo družbo in ga vprašal: „Ali ga poznaš?“ „Koga?“ „Tamle onega z brki, ki je tako židane volje.“ „To je pa naš Cankar, pisatelj Janez Cankar, le oglej si ga!“ Dolgo sem strmел vanj in v njegove bistre oči. S koščeni rokami je mahal na vse strani, govoril in pel, a hrum in trušč je bil tolik, da se nismo več razumeli med seboj.

Proti večeru so nas uredili v dolge vrste in v četveroredih smo odkorakali na glavni kolodvor. Naložili so nas v živinske vozove, vlak je potegnil proti Gorenjski in vozil dalje brez prestanka. Še je kdo pomahal v slovo, noč nas je objela, trudni smo posedli na prtljago in pospali.

Okoli 5. uri zjutraj smo prispeli v Judenburg, slovenskim fantom in možem predobro znano mesto. — Straža nas je obkolila in odvedla v vojašnico. Znanca Drobniča nisem našel več, pa tudi Cankarja nisem več opazil.

Dodelili so me 4. stotniji. Tu sem dobil novega tovariša, znanca Šufajla iz Velikih Lašč. Bil je še visokošolec, a vendar že petkrat na fronti, trikrat že korporal, a tudi trikrat že degradiran. Uvajal me je v vojaško življenje, očetovsko učil, kako se boluje in kako se dobi boljše hrana. Po dobrem tednu me pelje k zdravniku. Vrat in glavo mi ovije z brisačo, da bi bila bolezen vidnejša. Pri pregledu je mesto mene govoril prijatelj Šufajl in njegovi zgovornosti je uspelo, da me je zdravnik poslal v vojaško bolnišnico v Št. Mihael.

V decembru so nas odposlali iz Judenburga v bolnišnico. Bolniški strežniki so nam odkazali prostor v dokaj čedno opremljeni baraki. Med došlimi bolnimi vojaki je bil tudi naš Cankar. Dobil je posteljo poleg mene. Kot vojaška tovariša se pozdraviva in začneva običajni vojaški razgovor. Med tem odloži prtljago, ogledava si številko postelje in pregledava posteljino.

Cankar se ozre po baraki, zamahne z roko, pa pravi: „Fant, imaš še kaj denarja? Pojdiva ven! Kdo bo sedel med temi kislimi obrazi; pojdiva!“ Povleče me za rokav in šla sva iz barake.

K. Š.:

Volkulja

Vstopila je v sobo z rahlim pozdravom. Z drznim pogledom se mi približa. Takoj sem jo spoznal. Zdrznil sem se, kaj ta ženska išče pri meni. „No, kaj Vas je pa pripeljalo od tako daleč,“ jo nagovorim. „E no, saj se poznamo,“ mi odvrne. „Saj me menda ne boste zapodili!“ „E, kaj še! Kar je iz L., mi je vedno vse drago in rad vidim vsakogar od tam, ker imam tako lepe spomine na Vaš kraj.“ „No, prav! Potem boste pa tudi moji prošnji ustregli,“ se mi približa malo z jasnejšim pogledom. „Če se da, prav rad, kar povejte,“ ji odgovorim. „Jaz bi rada govorila bolj tiho, ker se skozi Vaša vrata vse sliši, zunaj so pa še ljudje. Sama morava vedeti, kar Vam bom povedala.“ Stopim k vratom in jih odprem in res je slonelo žensko radovedno uho prav na ključavnici, pa je takoj odskočilo, ali prepozno! Vrata skrbno zaprem. „No, zdaj pa le na dan s prošnjo!“ Pogleda me, povesi oči, zakašlja, glas ji kar ne gre iz grla. „Kar pogumno, saj Vas poznam!“ Še enkrat se odkašlja in začne: „Vi veste za moj greh — jaz nisem kriva, zakaj pa je bil toliko časa v Ameriki! Pa naj bi prej prišel. Kot sto me prej poznali, nisem bila tako slaba. In, ke je domov prišel, me je pa zmerjal.“ „E,“ jo prekinem, „saj to zadoščenje mu pa morate dovoliti. Bodite zadovoljni, da si kaj hujšega ni dovolil nad Vami. Pomislite, žaljena čast moža, umazana hiša, razbita družina, zakonska sreča pokopana — zares nesrečen mož!“ „No, saj pozneje se je umiril, le kadar se je opil, takrat mi je očital.“ „Kaj pa otrok,“ jo hitro vprašam. „Nič ni rekel zaradi otroka. Sprejel ga je v družino in zdaj ga kar nič ne loči od svojih.“ „Kaj pa hočete boljšega moža kot je France? Ubogajte ga lepo, mirno živite in delajte pokoro, da popravite pohujšanje.“ „E, tako življenje ni zame,“ se obregne in me s sivimi očmi ošvrkne. „Ja, kaj pa še hočete, da Vas

Blizu barake je stala čedna hišica in v njej je bila krčma. „Tja greva, tam bova med drugačnimi ljudmi, gotovo ne bodo tako pusti, kot oni v baraki. Pa pet kron mi posodi, dobiš jih nazaj!“ „Na, tu imaš tolar. Če boš kdaj vrnil prav, — če ne, pa tudi!“ „Prav imaš, bomo že videli,“ mi je še odvrnil in vstopila sva v gostilno.

Vsi prostori so bili polni vojakov raznih vrst in narodnosti. Prisedeva k mizi, ob kateri so sedeli Slovenci, ki so bili že kar veselo razporejeni. Naročiva vino in golaž, ki je prijetno dišal iz kuhinje. Vesele pesmi so se vrstile druga za drugo, Cankar se je čudovito razživel. Zabaval je vse omizje, delil nam moralne nauke in nas bodril, naj držimo Slovenci skupaj in naj ne obupujemo, ampak bodimo veseli, saj bodo tudi nam zasijali lepši in boljše časi.

Pozno je že bilo in v barakah je že zdavnaj odtrobilo 8. uro zvečer; skrbelo me je, kako bova prišla do postelje, ne da bi naju opazila straža. Silil sem Cankarja spat, a še zmenil se ni in odšel sem sam. Stražarjema sem stisnil nekaj grošev, da nista sitnarila. Prosil sem, naj tudi Cankarju, ki bo prišel kasneje, ne delata sitnosti. Obljubila sta in obljubo tudi držala. Pozno v noči se je vrnil Cankar z ostalo družbo in legel k počitku. Spati pa ni mogel, dušil ga je kašelj in večkrat je sedel in si prižgal cigareto. „Ali ti je slabo?“ ga vprašam. „Ne“, mi je odgovoril, „le premišljujem to čudno življenje, čemu so nas naložili toliko skupaj, da tukaj Bogu krademo čas.“

Cankar je bil takrat iz Ljubljane prišel v Judenburg, a od tod so ga poslali v Wildon pri Gradcu v častniško šolo. Tam je moral z drugimi vojaki-inteligenti hoditi na naporene vežbe, mnogokrat polegati po mokri zemlji, po razmočenih njivah. To je bilo prenaporno za njegovo šibko telo in nekoč je med vežbanjem obležal na raztrojeni njivi. Vojaki so ga odnesli v barako. Cankar je bil poslan nazaj v Judenburg in odtod je prišel z našim transportom v Št. Mihael.

Naslednjega dne se je vršil zdravniški pregled. Popisali so nas, površno pregledali in minil je dan. Cankar je ostal ves dan v postelji, bil je redkobeseden in je nepremično zrl v strop, držeč roke pod glavo. Pustil

bo hvalil in še potuho dajal!“ „Veste,“ me na hitro prekine, „sedaj Vam moram pa vse povedati, ker vsega ne veste.“ Molče jo gledam in ona nadaljuje: „Tako življenje, mirno in vedno doma ni več zame. Jaz sem sedaj vajena na bolj živahno in na večje spremembe, ki prinesejo kaj zabave. Pustila sem otroke, moža in domačo vas pa sem se naselila v Kočevju blizu rudnika.“ „Pa kaj pa delate tam,“ zagrmim nanjo, „proč od svoje družine in nesrečnega moža?“ „E, kaj delam, kaj delam,“ me zavrne ostro. „Perem mu, kuham mu, strežem ga, saj stanujem pri njem. Prišla sem pa zopet v nesrečo, in Vi mi lahko pomagate. Preskrbite mi punčko kam, stara je tri leta. Če ne, moram od njega stran. Kam pa naj grem? Boste že kam vtaknili otroka, saj zdrav je; oddati ga pa moram, če ne, moram z otrokom v stran od njega.“ Sapo mi je zaprlo. Torej je pokopala docela vso zakonsko srečo in nadaljuje z zapeljivcem. Ravno ji hočem par ostrih zalučati v obraz, kakor jih je zaslužila, pa hitro vstane s stola, stopi bliže k meni in se mi zakrohote: „Pri meni se nič ne opravi z lepo besedo, še manj z hudo; ali mi pomagajte, ali si bom pa sama.“ In z namigom roke je pokazala, da misli na detomor. Pogosti obiski, različni ljudje in prošnje človeka navadijo na marsikaj, a tako propadle ženske še nisem videl od tako blizu. Zamislil sem — če sem oster z njo in jo zapodim, grozno lahko uresniči in žrtev bo nedolžno dete. Položaj njen mi je bil v hipu jasen — otrok jima je v breme, v družinski krog ne more nazaj, zvedel sem, njen mož se je vdal pijači, otroci so prepuščeni sami sebi. Ko tako premišljujem, stoji žena pred menoj, pa vse prej kot v položaju prošilke. Pa mi šine v glavo misel, ki sem jo parkrat izvršil in ki se mi zdi najbolj še sredstvo, da preizkusim, kaka je mati! Baš prejšnji teden je prišla k meni mlada vdova s prošnjo, morda bi ji preskrbel vsaj enega otroka v kak zavod. Bila je siromašna, troje otrok se je držalo za krilo. „Če morete, dvoje mi kam

sem ga v miru. Jedel je silno malo, posrebal je nekaj žlic juhe, vse drugo je pustil nedotaknjeno, četudi je bila hrana prav dobra.

Po nekaj dneh je zapustil posteljo. Hodil je po baraki zamišljen in molče. Večkrat je posedal na klopi pri železni peči, ker ga je očitno rado zeblo. S koščeni prsti se je pogosto oklepal kolena in se mrmraje gugal na klopi. Včasih se mu je zvedrilo čelo, živahno je pogledal okoli sebe, pa ponovno se je zatopil v svoje razmišljanje.

Ker je bilo hladno, smo se Slovenci večkrat stiskali okoli peči. Središče vsega je bil Cankar. Največ smo peli. Silno rad je pel, čeprav je bil njegov glas šibak. Ljubil je narodno pesem nad vse, tudi vojaške in fantovske, a biti so morale dostojne.

Nekoč je pričel vojak peti pesem umazane vsebine in več tovarišev je hlastno poprijelo opolzko besedilo. Cankar pa ogorčeno pahne kvantača iz kroga in ga prične obdelovati: „Sram te bodi, fej, fuj! Umazanec, sramuj se, fej, fuj!“ in pljune predenj. Osramočeni fant je izginil kot kafra in ni se več vrnil v našo družbo.

Ko je zapel večerni zvon, se je prekrizal in nepremično zrl v daljavo, zatopljen v misli, ki so odhitele nedvomno tja na klanec, tja k materi, ki jo je ljubil neizmerno.

Nekega dne sta prišla k moji postelji dva češka enoletna prostovoljca in vprašala po Cankarju. Predstavila sta se kot pisatelj ter izrazila željo spoznati slovenskega tovariša. Poiskal sem ga in ga našel pri peči, kjer je sedel v svoji običajni pozi. Pokažem jima ga iz razdalje petih korakov. Čeha obstaneta, nepremično opazujeta suhljatega možička z dolgimi brki. Naposled pravi eden izmed njiju: „Midva želiva videti slovenskega pisatelja Ivana Cankarja, gotovo nam niste pokazali pravega. Poiščite nama pisatelja Cankarja!“ „Tu je, na klopi sedi, saj ga vidite!“ sem jima odvrnil. Cankar pa je dvignil glavo iz svoje zamišljenosti, popravil si brke, oči so mu zabliskale in jezno se je oglasil: „Kaj mislite, da sem kakšna menažerija? Zgubita se!“ Prijateljsko sem stopil k njemu in ga potrepal po rami, rekoč: „Janez, tu sta dva češka pisatelja, želita te spoznati in se s teboj pogovoriti.“ Oba literata sta pristopila, ga po češko pozdravila in se mu predstavila.

spravite, pa tako, da jih bom lahko obiskala in večkrat videla.“ Da bi ji ne dal potuho, sem jo skušal takole: „Dva otroka bomo oskrbeli že kam, a tako da se odrečete vsaki pravici do njih. Napravil bom izjavo, da se odrečete materni pravici do obeh otrok in da se zavežete, da jih ne boste nobenkrat obiskali, sploh kakor da nista več Vaša otroka.“ Žena je kar odrevenela in molče gledala na papir, kamor sem pisal izjavo. Ponudim ji pero za podpis. Ker čaka, ji preberem izjavo. Pa se žena obrne k meni z besedami: „Revna vdova sem, brez pomoči, ker imam troje otrok, ne morem nikamor v službo. Z enim bi dobila kako mesto. Pa rajši vidim, da vsi štirje skupaj od lakote umremo, kot da bi za vedno svoje otročičke zapustila. Tega pa ne! Le raztrgajte papir!“ Vsa solzna objame otročiče in se obrne k vratom. Pa sem jo spoznal — mater! — Mahoma je vzraslo v meni veliko spoštovanje do nje; s pomočjo oblasti in dobre žene smo vdovi pomagali. — Vse to mi je v tem trenutku šinilo v glavo, da sem docela pozabil na žensko, ki je stala pred menoj in me motrila. Zdrami me, češ, kam sem se zamislil. „Povem pa Vam, da drugam ne grem. Kar povejte, če mislite pomagati.“ Molče vzamem kos papirja in napišem: „Podpisana K. A. izjavim, da se odpovem vsaki pravici do tega otroka, da ga ne bom nikoli obiskala, ne maram o njem nič vedeti, ga ne priznam več od danes za svojega.“ — Preberem to izjavo in jo vprašam, če podpiše. Z zadovoljnim pogledom in odurnim nasmehom mi zavrne: „O, prav rada podpišem!“ Neizmeren gnus se me je lotil do te propalice. Podpisala je trenutno in odšla je z hitrim korakom in z nasmehom. Stopil sem k oknu in videl, kako je tlesnila z rokami in vsa v smehu odhitela proti Kočevju. Meni je pa nehote ušla beseda... „volkulja“. Otroka je preskrbel bližnja hiša, pa se je večkrat prikradla padla žena in pobrala otroku vse, kar smo naprosili za ubogo siroto — brez matere.

Sedaj pa je bil Cankar hipoma ves drugi. Silno je bil njiju vesel, udarili so jo po češko in odšli iz barake, kamor se je vrnil šele pozno v noč.

Prišel je dan glavnega pregleda. Po baraki je vladal najlepši red. Vsak vojak je moral stati poleg svoje postelje in čakati komisije. Prišlo je več zdravnikov, med njimi tudi polkovnik. Šli so od postelje do postelje in prišli do Cankarja. „Kaj ste v civilu?“ — „Pisatelj.“ — „V katerem jeziku?“ — „Pišem v slovenskem jeziku.“ — „Kaj ste pa napisali?“ — Našteval je svoja dela kar po vrsti.

Slečejo mu srajco in strme obstanejo. Pred njimi je pravcato okostje, pokrito z golo kožo. Iztegnjeni roki sta se mu tresli kot šiba na vodi. Da bi stal na eni nogi, tega ni zmogel in je ves utrujen sedel na posteljo. Zdravniki se spogledajo in polkovnik ga vpraša: „Kaj si želite od nas? Kaj naj vam dam?“ — „Vsak dan en liter vina“, je bil njegov gladki odgovor. „Ej, to bi bilo preveč! Dobite vsak dan četrtno do polpodne, četrtno popoldne. Napišite!“ Zvečer pa strežaj prinese Cankarju poleg večerje še četrtno rumenega vina in ga postavi predenj. Začudeno se je zasmel in ga pozvil poleg pičle večerje.

Dobre tri tedne smo polegali po baraki, jaz sem zdravil svojo telesno šibkost, slabokrvnost in bronhijalni katar. Vojaki so prihajali in odhajali.

Nekega dne je završalo po barakah: napovedali so vizito vojaške komande iz Gradca. Popoldne ob dveh smo že stali v dolgih vrstah v posebni baraki. Člani komisije so bili tujci, med njimi celo dva generala. Tresli smo se, saj smo stali slečeni več kot pol ure v slabo kurjenem prostoru. Komisija je šla od moža do moža, zdravnik je prebral diagnozo, na to pa je bila izrečena obsodba: A, B, C ali D. Značka A je pomenila: sposoben za bojišče z orožjem, B: služba na straži, C: pomožna služba v zaledju in D: odpust iz vojske.

Tik mene je stal ubogi Cankar. Komisija mu prisodi A, meni B itd. „Veš, Janez, pošalili so se s teboj; Bog ve, kaj so ti napisali na izvidnico“, sem ga skušal pomiriti, on pa samo malomarno zamahne z roko.

Še isti večer so odpravili vse fante 17. pešpolka v Judenburg in z njimi pa tudi njihove obsodbe — šop izvidov, ki so bili povezani z vrstico in zapečateni. Cankar mi je vrnil pošojilo in se lepo zahvalil.

Ko smo dospeli v Judenburg, jo mahne po klancu kar naravnost do zdravniške ambulance. Tam nas je že čakal dr. Jamer. Vodja transporta preda zdravniku dokumente in nas predstavi. „No, Janez, kako si opravil?“ je vprašal zdravnik Cankarja. Janez pa je molčal, ni mogel spraviti besede iz ust in le oči so zvedavo gledale na šop aktov, v katerih so bili zabeleženi naši izvidi.

Zdravnik poišče najprej Cankarjev izvid, obraz se mu zresni, pogleda Cankarja in se ironično zasmije: „Ti, Janez, si spoznan za na fronto, izvid A, — ha, ha...“ Vzel je izvid v roke, ga hladnokrvno pretrgal na več kosov in ga vrge v koš. „Piši!“ zakliče pisarju: „Janez Cankar, rojen 1876, infanterist z označko enoletnega prostovoljca pri 17. pp., je zdravniško spoznan za vojno službo kot popolnoma nesposoben z izvidom D in se ga takoj oprosti vojaške obveznosti. Dr. Jamer.“ „Tako, Janez, jutri boš pa že zopet videl belo Ljubljano.“

Janez je molčal, nekaj je hotel reči, a beseda mu ni šla iz grla. Dr. Jamer mu je ponudil stol in cigareto, potem pa pregledoval nadaljne spise.

Naslednjega dne je Cankar odpotoval v Ljubljano, meni pa se je odvalil kamen od srca, ko je bil rešen ta veliki sin slovenskega naroda, ki ga je hotela tujerodna vojaška komisija vreči v strašno žrelo smrti.

Ob 25 letnici njegovega vojaškega službovanja, ko preživljamo težke in temne dni, naj njegov zavedni slovenski duh vodi naše moze in fante, da se bodo uprli vsakemu sovražniku in branili svojo domovino s tako ljubeznijo, s kakršno jo je ljubil Ivan Cankar.

Duhovno berilo

Kdor posluša pogovore otrok koncem meseca novembra in v začetku decembra, bo skoraj vedno slišal, kako se pogovarjajo, kaj jim bo prinesel sveti Miklavž. Bogatejši imajo seveda večje zahteve, ki jih stavijo sv. Miklavžu, ali tudi najsiromašnejše dete upa, da radodarni svetnik ne bo šel tako mimo hiše, da ne bi vsaj kaj malega položil v krožnik ali kakor že. Seveda so težki časi. Kdo ve, če ni krize tudi za sv. Miklavža? Pa še vojska je. Nevarno je potovati. Pa čisto brez vsega vendar ne bo, modrujejo naši malčki in se tiho radujejo. Pa pridni so, pridni. Pa še kako, saj vedo, da ima sv. Miklavž samo pridne rad. Hudobne pa itak parkelj pobaše.

Ali sv. Miklavž ali sv. Nikolaj, kakor je njegovo službeno ime, tudi nam odraslim marsikaj lahko prinese. Legenda pripoveduje, da je bil sv. Nikolaj zelo usmiljenega srca do revežev. Nekoč je zvedel, da ima neki meščan tri odrasle hčere, in ker se zaradi revščine ne morejo poročiti, hoče z njihovo pomočjo na nepošten način priti do denarja. Svetnik pa vzame kepo zlata in jo ponoči vrže skozi okno v stanovanje tega meščana. Tako tri dni zaporedoma. Zdaj so bile hčere bogate in so se lahko dobro omožile. Zato sedaj tudi mi svetemu Miklavžu nastavljam. Zato pa se sv. Nikolaj tudi slika s tremi zlatimi jabolki na kpljgi.

Kako potreben bi bil še danes tak dobrotnik, ki bi metal ponoči zlato skozi okno, si misli ta in oni. Takega dobrotnika ne bomo dobili, olajšali pa bomo sebi in drugim pezo življenja, ako bomo zopet imeli malo več vere, zaupanja v Boga in ljubezni do Boga in do bližnjega. To so za nas in za druge zlata jabolka, več vredna, kakor ona iz čistega zlata. Vere manjka, zato je tako hudo na svetu in ne bo boljše, dokler ne bo več in bolj žive vere. Tudi naši predniki so imeli hude čase. Mislimo samo na napade Turkov. Ali vera jih je držala, da nikdar niso obupavali. Z vero pa je tesno združeno zaupanje v Boga. Ako verujem, da je Bog, in verujem, da je on moj Stvarnik in Oče, potem ne bom nikdar malosrčen. Tudi v najtežjih trenutkih ne. Ali ne verujem, da je on vsemogočen in neskončno dober? Ker je vsemogočen, lahko pomaga; ker je dober, bo tudi pomagal. Pomagal pa bo tako, kakor on, vsemodri ve, da je dobro za nas. Pred njim je razgrnjena cela večnost, naše življenje je v primeri z večnostjo nekaj, kar popolnoma izgine. On pa nam ne bo dal samo nekaj, kar skoraj izgine, ampak kar ima večno vrednost. Samo prosimo ga, in dal nam bo tako gotovo, kakor gotovo je naš Oče. Dal pa tako, kakor On ve, da bomo tega večno veseli.

In pa ljubezni nam je treba. Prave ljubezni do Boga in do bližnjega. Bog je naš Oče. Mi pa smo seveda njegovi otroci. Pa kakšni otroci? Ali bo malopridnim otrokom Miklavž kaj prinesel? Prav debelo brezovko že, drugega pa ne. In mi, ki smo tako malopridni, tako mlačni do Boga, mi pričakujemo medene kolače in še kaj boljsega. Ali si morda predstavljamo Boga, kakor pravi tako lepo B. Weber, kot starčka, ki sedi v copatah in kožuhi na zlatem prestolu. Siva brada mu pada do kolen, v rokah drži slamico namesto šibe in govori: „Pozdravljam vas, objemam vas, milijoni. Delajte, kar hočete, živite, kakor hočete, samo da Vas žandarji in policaji pri miru pustite, pa ste neskončno dragi mojemu sreču.“ Ali takega Boga ni. On je dober Oče, ali je tudi neskončno pravičen in svet in zato mora kaznovati greh. In ker zopet vidi večnost pred seboj, zato rajše kaznuje greh že na tem svetu. Spoznajmo to in vrnimo se k njemu. Kdor me ljubi, spolnjuje moje zapovedi, pravi Gospod. Greh pa ravno zapovedi in tako tudi božjo ljubezen tepta. To pa mora Bog kaznovati! Namesto, da tožiš nad slabimi časi in iščeš krivce vsepovsod, najraje še med tistimi, ki so najmanj krivi, udari prav krepko na svoje srce: „Moja krivda... Usmili se me, Gospod, po svojem velikem usmiljenju!“

Kjer pa je srce toplo za Boga, tam je toplo tudi za bližnjega. Ljubezen božja je toplomer ljubezni do sotrpina. Reveže boste vedno imeli med seboj, je dejal Gospod. Ali prvi kristjani so smatrali kot svojo prvo dolžnost, da so pomagali revežu. Istotako pozneje. Cerkev Gospodova je vedno učila, da bogataš ni samo bogat za sebe, ampak da je njegova najsvet-

tejša dolžnost, da misli na svojega brata. Ravno zato pravi Gospod, bodo bogatini tako težko prišli v nebesa, ker to svojo prvo dolžnost zanemarjajo. Vsak, kdor ima, pa vidi svojega sobrata v potrebi, mu je dolžan pomagati. Nikar ne pričakujmo pomoči od komunizma. Komunizem je čista sebičnost. Krščanska ljubezen je tista, ki je vedno v revežih gledala svojega Gospoda in mu pomagala. Tako prvi kristjani, tako sv. Nikolaj, tako sv. Martin, tako sv. Vincencij, tako vse in vsi, ki so Gospodovi in bodo Gospodovi tudi ostali. Saj sam pravi, kako bo rekel pri sodbi: „Lačen sem bil... žejen sem bil... nag sem bil... pa ste mi prihiteli v pomoč. Kar ste storili kateremu izmed mojih najmanjših bratov, ste meni storili. Pridite blagoslovljeni mojega Očeta...“ Ali proč izpred mene, bodo slišali oni, ki ne poznajo najmanjših bratov Jezusovih. Zima je tu, reveži so tu, prevdarimo in pomagajmo!

Statistika

14

Katastrska (davčna) občina in kraj	Pr. 1931	Župnija	Ljudska šola
14. Občina Stari trg ob Kolpi			
Površina: 7181 ha 26 a 47 m ² — 1798 preb.			
Čeplje	294		Čeplje
Brezovica	79	Nemška Loka	
Ceplje	92	"	"
Kralji	37	"	"
Vimolj	54	"	"
Zaderc	32	"	"
Dol	175		
Dol	80	Stari trg	Laze
Hreljin	7	Spodnji Log	"
Laze	68	"	"
Vrt	20	"	"
Dolenja Podgora	180		
Dolenja Podgora	46	Stari trg	Zagozdac
Gorenja Podgora	70	"	"
Zagozdac	64	"	"
Predgrad	438		
Jelenja vas	83	"	Stari trg
Paka	18	"	"
Predgrad	337	"	"
Radenci	246		
Dečina	27	"	Radenci
Dol. Radenci	76	"	"
Gor. Radenci	74	"	"
Sred. Radenci	69	"	"
Sodevel	92	"	Stari trg
Stari trg ob Kolpi	373		
Deskova vas	85	"	"
Kot	37	"	"
Kovača vas	35	"	"
Močile	41	"	"
Prelesje	36	"	"
Stari trg ob K.	139	"	"

(Dalje prihodnjič.)

Novice

Kočevje. Proslava 1. decembra na praznik Zedinjenja. Zjutraj ob 8. uri je bila služba božja v dekanijiški cerkvi. Lep slavnostni cerkveni govor je imel profesor dr. Peter Eržen. Zahvalne molitve pa je opravil ob asistenci g. dekan P. Flajnik. Cerkevne proslave so se udeležili državno uradništvo, zastopniki korporacij in društev, šolska mladina in občinstvo. Ob 10. uri je bila šolska proslava na državni realni gimnaziji. Lep govor mladini je imel prof. Mehle. Za njim pa so bile deklamacije in recitacije in odlično uspele pevske točke, ki jih je naštudiral z dijaki prof. Rus. Šolsko proslavo je posetilo odlično občinstvo. — Že 30. novembra popoldne je priredil FO in DK lepo akademijo. — 1. decembra popoldne pa je Katoliško prosvetno društvo v Kočevju priredilo na čast državnega praznika Župančičevo „Veroniko Deseniško“ s spretnim vodstvom gospoda režiserja in s sodelovanjem igralcev Prosvetnega društva iz Velikih Lašč. Igra je nad vse pričakovano dobro uspela. Med igralci so se nekateri pokazali kot izborni igralski talenti. Tudi kostumi so bili prvovrstni. Manj sreče pa so imeli z odrom in čuditi se moramo, da so zmogli na tem majhnem odru vprizoriti take scene in se vživeti v poze in vloge. Dekoracija odra je bila odlična. Žal se pa svetlobni refleksi niso dali izvesti zaradi pomanjkanja odrskih naprav. Prav gotovo pa je Veronika odlično dramatsko izvršila svojo vlogo. Lahko smo Velikolaščanom hvaležni, da so nam dali lep dramatski užitek. Dvorana je

bila prenatno polna. Večina kočevskih odličnikov je posetila prireditelje. Za železi bi samo bilo, da je del občinstva bolj discipliniran in da igra obično samo oni, ki želi estetskega vžitka.

Prosvetno društvo v Kočevju se na tem mestu najlepše zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da je proslava Zedinjenja v Kočevju tako lepo uspela; predvsem gospodu režiserju, igralski družini iz Velikih Lašč, predstavnikom oblasti, ki so se odzvali vabilu kočevskega prosvetnega društva in vsem, ki so pogostili člane igralske družine.

Neprevidnost — ali podivjanost. Ko so se na večer vajenci vračali iz obrtne nadaljevalne šole 3. decembra domov, so stali na koncu drevoreda 17 letni pekovski vajenec A. Z., 16 letni mesarski vajenec I. B. in 17 letni mesarski vajenec A. Ž. Ali so se sprli in pretepali, bo ugotovila preiskava. Mesarski vajenec A. Ž. je potegnil samokres in ena krogla je šla v levo stegno mesarskemu vajencu I. B., druga pa v prsa 17 letnega pekovskega vajenca A. Z. Oba ranjena so odpeljali v ljubljansko bolnico.

Ljubljana. Umrli je v Ljubljani iz svetovne vojne znani zdravnik v Judenburgu dr. Tone Jamer. Mnogo je storil za naše slovenske vojake v svetovni vojni. Pokopali so ga v Škofji Loki.

Poročajo

Dolenja vas. Vsako leto priredi Prosvetno društvo s FO in DK kaj lepega za praznik Zedinjenja. Letošnja prireditev je pa prekosila dosedanje po vsebini in obliki. Telovadni nastopi so se vrstili s pevskimi točkami in deklamacijami. Nastopili so naraščajniki, naraščajnice, mladenke in posebno lepo pa članice z lepo simbolično vajo „Nebo žari“. Do solz je pa ganil vse navzoče prizor, ko je gojenka zavoda za slepe v Kočevju Ivanka Levstik iz Rakitnice sloneč ob grobu, na katerem so gorele sveče, zapela spremljajoč s citrami, turobno „Oj Doberdob“. Vse se je solzilo. Kremenit govor predsednika Prosvetnega društva nam je ob zgodovini 22 let Jugoslavije in ob sedanjih vojnih dogodkih odgovarjal na vprašanje: „Kaj slovenskemu narodu daje Jugoslavija.“ Zadnja točka nas je dvignila v navdušenje za našo mladino, ko je močan zbor fantov in deklet pod spretnim vodstvom Janeza Trdana lepo zvršil zborna deklamacijo „Naše delo“, kar smo prvič doživeli. Dvorana je bila v zlatih svetlobah, na odličnem mestu pa okrašena s čudovito svetlobo. Prireditelj je napravila na vsaki strani, kar je važno za nas, ko smo v prihodnosti pogledu obmejni Slovenci.

Stara cerkev. Tudi naše prosvetno društvo je proslavilo praznik Zedinjenja v Ljubljani. Ob 10. uri smo se udeležili prirediteljeve proslave, ki jo smo imeli proslavo v ljudski hiši. Zastopni govor je imel g. Havelka iz Ljubljane. V prirediteljski smo se udeležili slavnostne prirediteljske Deseniške v Kočevju. Moramo reči, da smo bili zelo zadovoljni z igro, ker smo v prirediteljski res dobro izvajali in ker smo v prirediteljski v živih sliki del slovenske zgodovine.

Sv. Gregor. 1. decembra je zaključil z akademijo gospodinjski tečaj. V prirediteljski govor o življenju in delu dr. Janeza Trdana je imel profesor kočevske gimnazije dr. Peter Vršen priložnost 75 letnice rojstva našega velikega prireditelja.

Kočevski Slovenci

Vljudno Vas prosimo, da vrnite naročnino za leto in 1940 prirediteljski priloženih položnicah čim prej.

Notranji pregled

Razburjenje popustilo

Glede domače politike bi bilo danes omeniti le prijetno dejstvo, da se je razburjenje zaradi govorov v bolgarskem sobranju že docelo poleglo in se nam za zdaj še ni treba bati česa hujšega. Ob naši meji zdaj sicer divja vojna, ki brez dvoma odmeva tudi k nam, vendar smo pred njo še varni.

Vsi za Jugoslavijo - za ohranitev miru

Da so v teh resnih časih naše domače politične razmere v glavnem urejene, zlasti kar se tiče Hrvatov, to je delo sporazuma. Te dni je glavni tajnik HSS dr. Krnjević napisal za glasilo hrvatskih kmetov članek, kjer pravi, da je sporazum še bolj važen zaradi zunanje politike, ker je pokazal, kako smo si po sporazumu zdaj v Jugoslaviji enih misli, da je treba Jugoslavijo braniti. To enodušno prepričanje, ki se je pokazalo te dni v naši javnosti, je važen činitelj za ohranitev miru, ker kaže vsem svetu, da bi se Jugoslavija ne dala meni nič tebi nič. S tem dejstvom tedaj svet računa in zato se nam ni treba bati, dokler smo tako enotni glede tega.

Posledice vojne v bližini

Iz Dalmacije poročajo, da tamkaj morje vedno naplavlja ali kako truplo ali ostanke kake potopljene ladje. Te dni je morje prineslo proti Dubrovniku kakih 50 do 60 sodov nafte ali bencina, ki je bil gotovo s kake potopljene ladje. Tisto nafto je dubrovaška občina dala spraviti na suho, kar pomeni precejšnjo vrednost, ki je ni nihče ne naročil ne plačal. Niso pa to edina znamenja bližnjega vojskovanja. Tudi letala vojskujočih se držav se večkrat zmotijo ter letajo čez našo mejo. Tako so pretekle dni nekatera letala letela večkrat čez Črno goro.

Zunanji pregled

Grki - Italijani

Na grško-italijanskem bojišču so Grki ves teden previdno napredovali in še le proti koncu tedna so Italijani začeli s protinapadi na novih črtah v notranjosti Albanije. Razvili so se srđiti boji na nož, ki še niso odločeni. Grški pritisk traja dalje na vseh odsekih fronte.

Na Balkanu

Napetost, ki je prejšnje dni zavladovala na vsem jugovzhodu, se je polegla in je nastopilo splošno pomirjenje. Bolgarija, ki je prej kazala veliko bojevitost in bi imela pristopiti k trojni zvezi, se je pomirila in izjavlja, da nikomur nič neče in da želi ostati mirna. Turčija, ki so jo stvari v Bolgariji razburile, da je proglasila obsedno stanje, je sprito pomirjenja preklicala nekaj ukrepov na bolgarski meji, toda ostane še vedno na straži. Zadržanje Jugoslavije je bilo v vsej tej krizi dostojanstveno in rodoljubno mirno. Stališču Jugoslavije in njenega ljudstva gre v veliki meri hvala, da se je bolgarska kriza razvila tako mirno. Jugoslavijo je pohvalil tisk velesil osišča, madžarski zunanji minister je na njen naslov izrekel spoštovanja polne besede in v Bolgariji so jemali nazaj žalitve, ki so bile prejšnji teden izrečene. Sovjetska Rusija je igrala svojo vlogo pri razvoju položaja na Balkanu. Baje je izjavila v Nemčiji in v Sofiji, da je grško-talijanska vojna ne briga, da pa želi, da ostane položaj obalnih držav Črnega morja in dardanelskih ožin takšen, kakor je bil do sedaj, torej izven vsake vojne.

Pokolj v Romuniji

V Romuniji so člani Železne garde napravili strašen pokolj v noči od 25. do 26. novembra. Pobili so veliko število bivših vodilnih politikov in vojaških dostojanstvenikov. V Romuniji je zaradi teh pobojev, ki gredo v stotine, nastal nered.

Letalske borbe na zapadu

Na nemško-angleški fronti so divjale letalske borbe. V preteklih dneh so bila v Angliji zaporedno uničujoče bombardirana mesta Birmingham, Southampton, Bristol, Plymouth in Liverpool, na katera je bilo vsakokrat vsutih od 20 do 30 vagonov razstrelilnih snovi. Angleški bombniki so napade vračali ter so v zaporednih nočeh bombardirali Hamburg, Duisburg, Düsseldorf, Köln in Mannheim. Tudi tukaj so boji trajali cele ure.

Spopad na morju

Na morju je prišlo do večjega spopada pri Sardiniji, toda oba nasprotnika pravita, da sta zmagala. Po angleškem poročilu je bilo zadetih pet italijanskih ladij in ena angleška, po italijanskem pa dve angleški ladji in dve italijanski. Nad Malto je bilo več srđitih letalskih bojev.

Za kratek čas

Dolenjski pregovori o Kumu

Če gredo na sv. Neže dan žene na Kumbose, so potem na polju žita kopice goste (ker bo dobra žitna letina).

Če ima Kum „kapo“ (je v megli), bo dež. (Kum je dolenjski vremenski prerok).

Če je na sv. Neže dan na Kumu le nekaj ženice, bo po letu dosti rženih kopice.

„O preljuba sv. Neža, daj mi Sitarjevega Matevža,“ je reklo dekle, ki je buhalo z glavo v bukev pod Kumom, da bi ženina dobilo. Druga pa je reklo: „Preljuba sv. Neža, pripelji mi ženina na vežo!“ Šašelj.

Mačka in škof

(Iz starih belokranjskih spominov.)

Bilo je leta 1887., ko je bila v Kuničih preko Kolpe na Hrvaškem prvič sv. birma, odkar je bila tam župnija. Župnik Janko Resar me je bil povabil, naj pridem k škofovemu sprejemu tudi jaz. Tedanji pomožni škof zagrebški Gašparič je prispel v Kuniče popoldne, drugi dan pa je bila birma. Birmancev je bilo veliko, otrok pa tudi odraslih ljudi in starih, ki še niso bili birmani. Videl sem priletne može z bradami, ki so bili najprvo sami birmani, potem so bili pa za botre otrokom. Nekatero matere pa so bile prinesle k birni male otroke, stare morda komaj par let, ki so jih držale na rokah. Po škofovem sprejemu smo šli v župnišče k malemu prigrizku. Ko smo sedeli pri mizi in se pogovarjali, pride v sobo domača mačka in skoči škofu na noge, kakor je bila vajena pri domačem župniku. Ko jo ta zapazi, četudi je bil slep na eno oko, v škofovem naročju, jo začne poditi, da ne bi delala nadleže škofu. Škof pa, ki je bil, mislim, župnikov sošolec, oba pa sta bila, če se ne motim, hrvaška Zagorca, pravi župniku: „Pusti, Jankica, pusti, znaš, kaj veli prislovica, — da mačka škofa gleda!“ Š.

Popravila
gumijastih čevljev
sprejema
Ignacij Struna, Kočevje 372
pri Parni žagi

OLUP I. - TRIGLAV
INDUSTRIJA PERILA IN OBLEK
Stari trg 2 Ljubljana Pod trančo 1
Prodaja na veliko in malo. — Obleke in perilo se izvršujejo po meri po najnovejšem kroju in po najnižjih cenah. — Sprejema se tudi blago za perilo v izdelavo

Naša čisto domača zavarovalnica za vse vrste zavarovanj je edinole

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Požar - Življenje - Pomoč - Doga - Starostna preskrba - Avtomobili - Vlomska tatvina - Nezgode - Jamstvo - Steklo - Zvonovi. — Člani prejemajo mesečnik „Našo moč“.